

РЕШЕНИЕ

№ 5045

гр. София, 30.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 153 СЪСТАВ, в публично заседание на седми март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: НИКОЛАЙ Н. ЧАКЪРОВ

при уч.ието на секретаря НЕЛИ М. ШАРКОВА
като разгледа докладваното от НИКОЛАЙ Н. ЧАКЪРОВ Гражданско дело № 20221110144693 по описа за 2022 година

Предявени са обективно кумулативно съединени установителни искове по чл. 422, ал. 1 ГПК вр. чл. 415, ал. 1, т. 1 ГПК вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 9 ЗПК и чл. 86, ал. 1 ЗЗД за установяване съществуването на вземане по договор за потребителски кредит от 21.07.2020 г. за сумите 975,80 лв. - главница по отпуснатия кредит, 267,74 лв. - възнаградителна лихва за периода 10.12.2020 г. – 05.01.2022 г. и 267,58 лв. - мораторна лихва за периода 11.12.2020 г. – 05.01.2022 г., както и осъдителен иск по чл. 422, ал. 1 ГПК вр. чл. 415, ал. 1, т. 3 ГПК вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 9 ЗПК за заплащане на сумата 606,68 лв. възнаграждение за закупен допълнителен пакет от услуги, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение на парично задължение по реда на чл. 410 от ГПК, по ч.гр.д. № 10 289/2022 г. на СРС, 153 състав до окончателното изплащане на задължението и разноските по делото.

Ищецът твърди, че между него, като кредитор и Х.С.Г. и ответника Г. А. А., като солидарни длъжници, е сключен договор за потребителски кредит № .. от 21.07.2020 г. Посочва, че въз основа на договора по банкова сметка на Х.Г. бил предоставен кредит в размер на 1200 лева и усвоен от него, срещу което за ответника като солидарен длъжник съществувало задължението да върне получената сума на 18 месечни погасителни вноски, ведно с договорна /възнаградителна/ лихва. Твърди, че на 05.01.2022 г. е обявена предсрочна

изискуемост на всички вземания по кредита. Твърди се още, че по договора за кредит е закупен допълнителен пакет с услуги „Ф.“ и „Ф.“, за което не е платено дължимото възнаграждение.

Ответникът оспорва предявените искове. Твърди, че няма качеството солидарен длъжник в кредитното правоотношение, а притежава качеството поръчител. Прави възражение, че не е спазен преклузивният 6-месечен срок за ангажиране отговорността на главния длъжник, поради което поръчителството е прекратено. Оспорва да е спазена процедура по предоставяне на преддоговорна информация. Оспорва да е предоставена на заемополучателя уговорената в договора сума. Оспорва предявените искове за възнаграждение за допълнителни услуги с аргументи, че клаузите в договора, въз основа на които са начислени претендираните суми са неравноправни и нищожни, а от там - нищожност на договора за кредит. Прави възражение за изтекла погасителна давност.

Съдът, като взе предвид доводите на страните и въз основа на доказателствата по делото, намира следното:

От фактическа страна.

На 21.07.2020 г. между „П.“ ЕООД и Х.С.Г. /заемополучател/ и Г. А. А. /солидарен длъжник/ е сключен договор за кредит № .., представен и приет по делото, по силата на който кредиторът „П.“ ЕООД се задължил да предостави сумата 1 200 лв. Уговорено е кредита да се върне на 18 равни месечни вноски по 88,87 лв. всяка и 88,32 лв. за последната вноска при годишен лихвен процент 41 % и годишен процент на разходите 48,78%, съгласно погасителен план към договора. Ответникът е подписал и споразумение за представяне на допълнителен пакет услуги съгласно т.15 от Общите условия към договора, изразяващи се в приоритетно разглеждане и изплащане на кредита, възможност за отлагане или намаляване на определен брой погасителни вноски, възможност за смяна на дата на падеж и улеснена процедура за получаване на допълнителни парични средства. Уговорено е заплащането на възнаграждение за закупения пакет от допълнителни услуги в размер на 360 лв. за услуга „Ф.“ и 420 лв. за услуга „Ф.“, които също следва да се заплатят на равни месечни вноски в размер на 43,33 лв. всяка и 43,39 лв. за последната вноска, съгласно погасителния план. Общият размер на пакетното задължение по договора е посочено 2 379,41 лв., а на погасителна вноска 132,20 лв. и

132,01 лв. за последната вноска. Първото дължимо месечно задължение е уговорено, че е с падеж 10.08.2020 г., а последното на 05.01.2022 г. В т.12.1 от Общите условия към договора е уговорено в случай на просрочие на всяка месечна вноска да се начислява лихва за забава в размер на ОЛП+10%, а в т. 2 възможността кредитора да обяви предсрочна изискуемост на цялото вземане с писмено уведомление до клиента/респективно солидарния длъжник.

На 21.07.2020 г., видно от приетото по делото извлечение от банков превод, „П.“ ЕООД е превело по посочената в договора в Ю.Е.Д.Б. АД банкова сметка уговорената сума по кредита в размер на 1 200 лв.

От приетото по делото извлечение от сметката към процесния кредит е видно, че последната заплатена вноска е на 09.11.2020 г., след която дата е преустановено погасяването на кредита. Общата платена сума е в размер на 528,80 лв., с която са погасени 224,20 лв. главница, 131,28 лв. възнаградителна лихва и 173,32 лв. за закупената допълнителна услуга.

Останалата непогасена ч. от кредита възлиза на 1 850,22 лв., от които 975,80 лв. – главница, 267,74 лв. – договорна лихва и 606,68 лв. възнаграждение по закупения пакет за допълнителни услуги.

С Уведомително писмо от 06.01.2022 г., изпратено по пощата до Г. А., в качеството □ на солидарен длъжник, „П.“ е обявило договора за предсрочно изискуем, считано от 05.01.2022 г. От представената обратна разписка, се установява, че същото не е получено от ответника.

На 25.02.2022 г. ищецът е подал във СРС заявление по чл. 410 ГПК срещу Х.С.Г. /заемополучател/ и Г. А. А. за остатъка, дължим по кредита, въз основа на което е образувано ч. гр. д. № 10829/2022 г. по описа на СРС, 153 състав. От направена от съда служебна справка за физическо лице е установено, че Х.С.Г. е починал на 10.12.2020 г. На основание чл. 411 ГПК съдът е издал срещу Г. А. А. заповед за изпълнение за сумата от 975,80 лв. – главница по договор за кредит № ../21.07.2020 г., ведно със законната лихва за периода от 25.02.2022 г. до изплащане на вземането, сумата от 267,74 лв. – договорно възнаграждение за период от 10.12.2020 г. до 05.01.2022 г., сумата от 267,58 лв. – мораторна лихва за период от 11.12.2020 до 05.01.2022 г., сумата от 25,12 лв. – мораторна лихва за период от 06.01.2022 до 24.02.2022 г. В законоустановения срок е постъпило възражение на ответника срещу заповедта. В следствие на това, ищецът е предявил н.оящия установителен

иск.

С разпореждане от 15.03.2022 г. по ч. гр. д. № 10829/2022 г. на СРС, 153 състав е отхвърлено изцяло заявлението срещу Х.С.Г., както и ч.ично срещу Г. А. А. в ч.та за сумите от 280 лв. - възнаграждение за закупен допълнителен пакет от услуги „Ф.“ и 326,68 лв. – възнаграждение за закупен допълнителен пакет от услуги „Ф.“ по договор за кредит № ../21.07.2020 г. В следствие на това, ищецът е предявил н.оящия осъдителен иск.

Други относими към изясняване спора доказателства не се ангажираха по делото.

От правна страна.

Основателността на предявените искове изисква установяването на следните предпоставки: 1/ сключването на описания в исковата молба договор за заем; 2/ изпълнение от заемотателя на задължението му да предостави дадената в заем сума на заемателя; 3/ уговорка за заплащане на допълнителни услуги, както и че услуга реално е ползвана от ответника; 4/ н.ъпилата изискуемост на вземането; и 5/ изпадането на длъжника в забава.

По делото се установява наличие на договор за потребителски кредит, по който ответникът е солидарен длъжник. Сумата по кредита 1 200 лв. е получена от кредитополучателя, т.е. налице е валидна облигационна връзка между страните по смисъла на чл. 9 ЗПК.

Задълженията по договора са станали изискуеми при н.ъпил краен падеж на всички вноски на 05.01.2022 г., с оглед на което ответникът дължи връщане на непогасената ч. от заетата сума и уговорената възнаградителна лихва съгласно чл. 122 ЗЗД.

Процесният договор представлява договор за потребителски кредит по смисъла на чл. 9, ал. 1 ЗПК, тъй като с него ищецът се е задължил да предостави на ответника кредит съгласно уговорените параметри и условия. Като такъв за него важат допълнителните изисквания за действителност, предвидени в ЗПК. Съгласно чл. 22 ЗПК когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9, договорът за потребителски кредит е недействителен. Съгласно чл. 7, ал. 3 ГПК съдът следи служебно за неравноправни клаузи по договор, сключен с потребител, какъвто е процесният.

Съгласно чл. 15.1 от ОУ услугата „Ф.“ е допълнителна и незадължителна услуга, която предоставя възможност за разглеждане на искането за отпускане на кредит приоритетно и в рамките на 1 час от постъпването му. Видно от представените и приети по делото доказателства длъжниците са посочили в искането за кредит от 21.07.2020 г., че искат да се възползват от нея, като в рамките на същия ден сумата по кредита е предоставена по банков път на Х.Г.. Посочената допълнителна услуга е на стойност 360 лв. Посочената допълнителна услуга е на стойност 360 лв., или 30% от стойността на заетата сума.

Съгласно чл. 15.2 от ОУ услугата „Ф.“ е допълнителна и незадължителна услуга, която предоставя възможност за отлагане на определен брой погасителни вноски, намаляване на определен брой погасителни вноски и смяна на падежната дата на вноските, но при определени условия и след съгласието на кредитодателя. Видно от представените и приети по делото доказателства длъжниците са изяви́ли желание за услугата, макар и да не са се възползвали от нея. Посочената допълнителна услуга е на стойност 420 лв. или 35 % от стойността на заетата сума.

От гореизложеното е видно, че за допълнителните услуги, включени в процесния договор се дължи сума в общ размер на 780 лв., което е приблизително стойността на отпуснатия кредит. Възнаграждението, което са се задължили потребителите да заплатят за предоставения пакет от допълнителни услуги се явява прекомерно и не отговаря на изискванията на закона. Още повече, че няма доказателства услугите, за които се дължи допълнително възнаграждение, реално да са предоставени. Тези разпоредби от договора противоречат на чл. 10а ЗПК, което означава, че са неравноправни по смисъла на ЗЗП, тъй като облагодетелстват кредитора, като предвиждат получаването на такса, която не се допуска от закона, без да е гарантирано изпълнението на насрещно задължение. С оглед на гореописаното клаузите от договора, с които се уговаря възнаграждение за допълнителни услуги, са неравноправни и нищожни.

Налага се извод, че при сключването на договора всъщност не се дава възможност на длъжниците да избегнат плащането на възнаграждение за услуги „Ф.“ и „Ф.“, доколкото същите са неразделна ч. от договора за

потребителски кредит, от погасителния план и от общите условия на „П.“ ЕООД. След като това е така, във всички случаи вземането за възнаграждение за тези услуги ще възникне в сферата на кредитора. Възнаграждението е уговорено като сигурна ч. от дълга, като следва да се заплаща разсрочено, заедно с всяка погасителна вноска.

Ако въобще става дума за предоставяне на каквито и да било допълнителни услуги, то те следва да бъдат включени в годишния процент на разходите /ГПР/, което в случая не е сторено. Съгласно чл. 19, ал. 1 ЗПК ГПР по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, н.о.ящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. В процесния договор за потребителски кредит е посочен ГПР в размер на 48.78 %. Този размер обаче не отразява действителния такъв, тъй като не включва ч. от разходите за кредита, а именно – възнаграждението за допълнителните услуги „Ф.“ и „Ф.“, което се включва в общите разходи по кредита по смисъла на § 1, т. 1 от ДР на ЗПК.

Съгласно § 1, т. 1 от ДР на ЗПК „Общ разход по кредита за потребителя“ са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит и по-специално з.рахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Плащането на възнаграждението за допълнителни услуги обаче не е отразено като разход при формирането на оповестения ГПР. Този начин на оповестяване на разходите не е съответен на изискването на чл. 19, ал. 1 ЗПК. Разходът за възнаграждение за допълнителните услуги „Ф.“ и „Ф.“ по процесния договор за потребителски кредит, отговаря на поставените от ЗПК изисквания, за да се включи в общия разход по кредита.

При отчитането на това възнаграждение като несъмнен разход,

действителният ГПР би бил значително завишен или ще възлиза на 865.07 % /изчислен с кредитен калкулатор за ГПР <https://www.calculator.bg/> по реда на чл. 162 ГПК, многократно надвишаващ законоустановения максимален размер на ГПР, което нарушава императивното изискване на чл. 19, ал. 4 ЗПК, а това от своя страна обуславя нищожност на уговорката за плащане на това възнаграждение на основание чл. 19, ал. 5 ЗПК.

Макар предвидения в договора ГПР да е в съответствие с максималния законоустановен ред, то не са спазени изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, който предвижда като ч. от задължителното съдържание на договора посочването на ГПР, изчислен към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 към ЗПК начин. Тази ч. от договора е от съществено значение за интересите на потребителите, тъй като целта на законовите изисквания за ГПР е да се даде възможност на потребителите да взимат своите решения при пълно знание за фактите, а за целта е необходимо те да получават адекватна информация относно условията и стойността на кредита и относно техните задължения, преди да бъде сключен договорът за кредит (вж. съображение 19 и 43 от Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета). Поради тази причина неяснотите, вътрешното противоречие или подвеждащото оповестяване на това изискуемо с императивна норма съдържание законодателят урежда като порок от толкова висока степен, че води до недействителност на договора на основание чл. 22 ЗПК. В този смисъл като не е оповестил действителен ГПР в договора за кредит кредиторът е нарушил изискванията на закона, което обосновава извод за недействителност на договора за кредит на основание чл. 22 ЗПК, поради неспазването на чл. 11, т. 10 ЗПК.

Оттук договорът за потребителски кредит е недействителен на основание чл. 22 ЗПК. При недействителност на договора, съгласно разпоредбата на чл. 23 ЗПК, потребителят дължи връщане само на чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита.

При извод за недействителност на договора, вноските направени от кредитополучателя и отнесени от кредитора за погасяване на лихви и такси следва да се зачетат като вноски по кредита за погасяване на главницата. Ето

защо със сумата 131,28 лв., отнесена за погасяване на ч. от възнаградителната лихва и сумата 173,32 лв., отнесена за погасяване на ч. от възнаграждението по закупения пакет за допълнителни услуги, съгласно извлечението от счетоводните сметки на ищеца, следва да се погаси главницата, след което остава дължима единствено претендираната главница до размер на 671,20 лв., до който размер установителният иск за главница следва да се уважи, ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение, а останалите претенции да се отхвърлят.

Така присъдената главница е с н.ъпил падеж преди по-малко от три години от датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение – 25.02.2022 г., като първата незаплатена погасителна вноска е с падеж на 10.12.2020 г., с оглед на което не се обхваща нито от общата пет годишна давност по чл. 110 ЗЗД, нито от специалната три годишна давност по чл. 111 ЗЗД, а направеното от ответника възражение в тази насока е неоснователно.

Неоснователно е и възражението на ответника, че отговорността му като поръчител е отпаднала, т. к. ищцовото дружество било пропуснало преклузивния срок по чл. 147 ЗЗД. В съдържанието на договора ответникът А. не е посочена като поръчител, а такъв извод не следва непременно и от тълкуването на разпоредбите му. Но дори това да е така, съгласно разясненията, дадени в Тълкувателно решение № 5/2019 г. от 21.01.2022 г. по тълк. дело № 5/2019 г. на ОСГТК на ВКС, при уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, както е в н.оящия процес, срокът по чл. 147, ал. 1 ЗЗД започва да тече от н.ъпване на изискуемостта на целия дълг, т. е. от падежа на последната вноска по договора. В случая това е 05.01.2022 г., а заявлението е депозирано на 25.02.2022 г. преди изтичането на преклузивния срок по чл. 147, ал. 1 ЗЗД.

По разноските.

В полза на ищеца следва да се присъдят разноси съобразно уважената ч. от исковете на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, както следва - в исковото производство в общ размер на 95,90 лв. за държавна такса и юрисконсултско възнаграждение и в заповедното производство в общ размер на 70,63 лв. за държавна такса и юрисконсултско възнаграждение.

В полза на ответника следва да се присъдят разноси съобразно

отхвърлената ч. от исковете на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, както следва - в исковото производство в общ размер на 409,84 лв. и в заповедното производство в общ размер на 204,92 лв. за адвокатско възнаграждение.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО на основание чл. 422, ал. 1 ГПК вр. чл. 415, ал. 1, т. 1 ГПК вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 9 ЗПК, че Г. А. А., ЕГН *****, с адрес: гр. С..., дължи на „П.“ ЕООД, ЕИК .., със седалище и адрес на управление: гр. С..., по договор за потребителски кредит от 21.07.2020 г. сумата 671,20 лв., представляваща непогасена ч. от главница по отпуснатия кредит, ведно със законна лихва за периода от 25.02.2022 г. до изплащане на вземането, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за главница над присъдената сума 671,20 лв. до пълния предявен размер 975,80 лв., както и останалите съединени иски по чл. 422, ал. 1 ГПК вр. чл. 415, ал. 1, т. 1 ГПК вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 9 ЗПК и чл. 86, ал. 1 ЗЗД за установяване съществуването на вземания за сумите 267,74 лв. възнаградителна лихва за периода 10.12.2020 г. - 05.01.2022 г. и 267,58 лв. мораторна лихва за периода 11.12.2020 г. - 05.01.2022 г., за които суми е издадена заповед за изпълнение по ч.гр.д. № 10 289/2022 г. по описа на СРС, 153 състав, както и предявеният осъдителен иск по чл. 422, ал. 1 ГПК вр. чл. 415, ал. 1, т. 3 ГПК вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 10а, ал. 1 ЗПК за заплащане на сумата 606,68 лв. възнаграждение за закупен допълнителен пакет от услуги.

ОСЪЖДА Г. А. А., ЕГН *****, с адрес: гр. С..., да заплати на „П.“ ЕООД, ЕИК .., със седалище и адрес на управление: гр. С..., на основание чл. 78, ал. 1 ГПК разноси в исковото производство в общ размер на 95,90 лв. за държавна такса и юрисконсултско възнаграждение и в заповедното производство в общ размер на 70,63 лв. за държавна такса и юрисконсултско възнаграждение.

ОСЪЖДА „П.“ ЕООД, ЕИК .., със седалище и адрес на управление: гр. С..., да заплати на Г. А. А., ЕГН *****, с адрес: гр. С..., на основание чл. 78, ал. 3 ГПК разноси в исковото производство в размер на 409,84 лв. и в заповедното производство в размер на 204,92 лв. за адвокатско възнаграждение.

Решението може да се обжалва с въззивна жалба пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____